

# مقدمه‌ای بر اینکوترمز ۲۰۱۰

## قواعد اتاق بازرگانی بین‌المللی برای استفاده از اصطلاحات تجاری داخلی و بین‌المللی

تهیه و تنظیم: اتاق بازرگانی بین‌المللی

مترجم: مسعود طارم سری

### ۱- مقدمه

قواعد اینکوترمز<sup>۱</sup> مجموعه‌ای از اصطلاحات سه حرفی را توضیح می‌دهند که منعکس‌کننده رویه بازرگانی میان یک کسب و کار با کسب و کار دیگر در قراردادهای فروش کالا هستند. قواعد اینکوترمز عمدتاً وظایف هزینه‌ها و خطرها در جریان تحویل کالا از فروشنده به خریدار را توصیف می‌کنند.

### ۲- چگونگی استفاده از قواعد اینکوترمز ۲۰۱۰

#### ۱-۲- گنجاندن قواعد اینکوترمز ۲۰۱۰ در قرارداد فروش

چنانچه مایلید قواعد اینکوترمز ۲۰۱۰ بر قرارداد شما اعمال گردد، باید این امر را از طریق درج عباراتی مانند «قاعده اینکوترمز انتخابی همراه با نام محل و به دنبال آن [اینکوترمز ۲۰۱۰] در قرارداد روشن کنید.

۱- توضیح مترجم: اینکوترمز یک علامت تجاری ثبت شده اتاق بازرگانی بین‌المللی است و به همین دلیل در متن انگلیسی همراه حرف R، به معنی ثبت شده، در داخل دایره آورده می‌شود (Incoterms®) ولی از آنجایی که در قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری ایران، معرفی علامت ثبت شده مستلزم ذکر چنین حرفی یا هر حرف دیگری نمی‌باشد، لذا در ترجمه فارسی اینکوترمز هیچگونه حرفی به آن اضافه نشده است که حاکی از ثبت علامت مذکور باشد.

### ۲-۲- انتخاب قاعده اینکوترمز مناسب

قاعده اینکوترمز انتخابی لازم است با نوع کالا، وسیله حمل و نقل آن و مهم‌تر از همه قصد طرفین قرارداد برای ایجاد تعهدات اضافی مانند تعهد به ترتیب دادن حمل یا بیمه برای فروشنده یا خریدار، تناسب داشته باشد. توضیحات راهنمای هر قاعده اینکوترمز در بر گیرنده اطلاعاتی به‌ویژه سودمند برای چنین انتخابی است. طرفین قرارداد باید آگاه باشند هر قاعده اینکوترمی را که انتخاب کنند، تفسیر قراردادشان در عین حال ممکن است کاملاً تحت تأثیر عرف خاص بندر یا محل مورد استفاده برای تحویل کالا قرار گیرد.

### ۲-۳- تعیین حتی‌الامکان دقیق نام محل یا بندر

قاعده اینکوترمز انتخابی تنها هنگامی می‌تواند به اجرا درآید که طرفین از محل یا بندری نام ببرند و در صورتی به بهترین وجه عملی می‌شود که آنان نام محل یا بندر را تا آنجا که ممکن است دقیقاً تعیین کنند. مثالی خوب برای نشان دادن چنین دقت عملی می‌تواند مورد زیر باشد:

“FCA 38 Cours Albert 1er, Paris, France Incoterms® 2010

### ۳- ویژگی‌های اصلی قواعد اینکوترمز ۲۰۱۰

۱-۳ جایگزینی دو قاعده جدید اینکوترمز یعنی DAT و DAP به جای قواعد DAF, DEQ, DES و DDU در اینکوترمز ۲۰۰۰

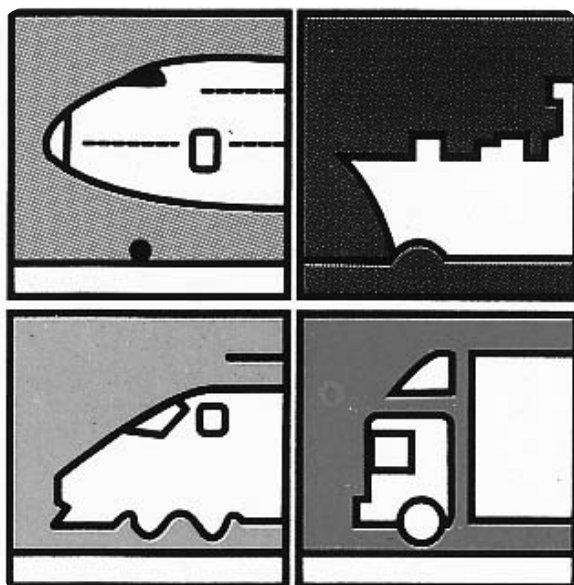
شمار قواعد اینکوترمز از ۱۳ به ۱۱ تقلیل یافته است. این اقدام با جانسین کردن دو قاعده جدید یعنی «تحویل کالا در پایانه تعیین شده در مقصد» DAT و «تحویل کالا در محل مقرر در مقصد» DAP که می‌توانند قطع نظر از شیوه حمل توافق شده مورد استفاده قرار گیرند، به جای قواعد «تحویل کالا در مرز» DAF، «تحویل کالا روی عرشه کشتی در بندر مقصد» DES، «تحویل کالا روی اسکله در بندر مقصد» DEQ و «تحویل کالا در محل مقرر در مقصد بدون پرداخت حقوق و عوارض گمرکی» DDU در اینکوترمز ۲۰۰۰، به انجام رسیده است.

به موجب هر دو قاعده جدید، تحویل کالا در مقصد مقرر صورت می‌گیرد: در DAT

کالا روی وسیله نقلیه آورنده کالا به صورت تخلیه نشده در اختیار قرار می‌گیرد (همانند قاعده DEQ سابق)؛ در DAP نیز کالا به ترتیبی مشابه در اختیار خریدار گذاشته می‌شود، با این تفاوت که تنها آماده برای تخلیه است (همانند قواعد DES, DAF و DDU سابق).

قواعد جدید، DES و DEQ در قواعد اینکوترمز ۲۰۰۰ را به صورت غیرضروری درمی‌آورد، چراکه پایانه تعیین شده در DAT به خوبی ممکن است یک بندر باشد و بنابراین DAT نیز می‌تواند در مواردی که قاعده DEQ در اینکوترمز ۲۰۰۰ قبلاً به کار می‌رفت، به گونه‌ای مطمئن اینک مورد استفاده قرار گیرد. همچنین «وسیله نقلیه» آورنده کالا در DAP ممکن است یک کشتی و محل مقرر در مقصد، یک بندر باشد. نتیجتاً DAP می‌تواند در مواردی که قاعده DES در اینکوترمز ۲۰۰۰ قبلاً به کار می‌رفت، اینک مورد استفاده قرار گیرد. قواعد جدید مانند اسلاف خود جزء قواعد «تحویل» هستند، به این ترتیب که فروشنده (به جز مخارج مربوط به ترخیص کالا جهت ورود، در صورت اقتضاء) مسئولیت کلیه هزینه‌ها و خطرهای متوجه کالا در جریان آوردن آن به محل مقرر در مقصد را تقبل می‌کند.

طبق قواعد اینکوترمز «تحویل کالا در محل کار» (EXW)، «تحویل کالا در محل مقرر به حمل کننده» (FCA)، «تحویل کالا در پایانه تعیین شده در مقصد» (DAT)، «تحویل کالا در محل مقرر در مقصد» (DAP)، «تحویل کالا در محل مقرر در مقصد با ترخیص و پرداخت حقوق و عوارض گمرکی» (DDP)، «تحویل کالا در کنار کشتی» (FAS) و «تحویل کالای روی عرشه کشتی» (FOB)، محل مقرر محلی است که در آنجا تحویل کالا صورت می‌گیرد و مسوولیت خطرهای متوجه کالا از فروشنده به خریدار منتقل می‌گردد. به موجب قواعد اینکوترمز در «پرداخت کرایه حمل کالا تا مقصد» (CIP)، «قیمت کالا و کرایه تا بندر مقصد» (CFR) و «قیمت کالا، بیمه و کرایه تا بندر مقصد» (CIF) محل مقرر متفاوت از محل تحویل است.



بر اساس این چهار قاعده اینکوترمز، محل مقرر مقصد است

که حمل کالا تا آنجا پرداخت می‌شود. به منظور اجتناب از هرگونه شک و تردید یا مشاجره‌ای، اطلاعات مشخص کننده محل یا مقصد می‌تواند با تعیین نقطه‌ای دقیق در آن محل یا مقصد به گونه‌ای سودمند بیشتر مشخص شود.

### ۲-۴ به خاطر سپردن اینکه قواعد اینکوترمز به منزله قرارداد فروش کامل نیستند

قواعد اینکوترمز مشخص می‌کنند که کدام طرف قرارداد فروش متعهد به فراهم کردن ترتیبات حمل یا بیمه کالا به هنگامی است که فروشنده کالا را به خریدار تحویل می‌دهد و اینکه هر طرف قرارداد فروش مسوول چه هزینه‌هایی می‌باشد. مع‌هذا، قواعد اینکوترمز درباره قیمتی که باید پرداخت شود یا روش پرداخت آن، ساکت هستند. این قواعد همچنین نه به موضوع انتقال مالکیت کالا می‌پردازند و نه به آثار نقص قرارداد. به طور معمول به این امور با درج عبارات صریحی در قرارداد فروش یا در قانون حاکم بر قرارداد پرداخته می‌شود. طرفین همچنین باید آگاه باشند که قواعد امری محلی ممکن است، هر جنبه‌ای از قرارداد فروش، از جمله قاعده اینکوترمز انتخابی را کنار گذارند.

در مواردی می‌توان به کار برد که از کشتی فقط برای بخشی از جریان حمل استفاده به عمل آید.

در گروه دوم از قواعد اینکوترمز ۲۰۱۰، نقطه تحویل و محلی که کالا از آنجا برای خریدار حمل می‌شود، هر دو، بندر بوده و از همین رو دارای برچسب قواعد «حمل و نقل دریایی و حمل و نقل از طریق آبراه‌های داخلی» هستند. در سه قاعده آخر اینکوترمز در گروه مزبور، همه اشارات به نرده‌کشی، به‌عنوان نقطه تحویل، حذف و ترجیح داده شده است که تحویل کالا هنگامی انجام پذیرد که «روی عرشه» کشتی قرار می‌گیرد. این امر واقعیت تجارت امروزی را دقیق‌تر بازتاب می‌دهد و از تصویر نسبتاً کهنه نوسان خطر قبل و بعد از عبور کالا از خط عمودی تخیلی [یعنی نرده کشتی] جلوگیری به عمل می‌آورد.

### ۳-۳- قواعد تجارت داخلی و بین‌المللی

قواعد اینکوترمز به‌طور سنتی در قراردادهای فروش بین‌المللی که در آنها کالا از مرزهای ملی عبور می‌کند، به کار می‌رفته‌اند. با وجود این، در مناطق مختلفی از جهان، بلوک‌های تجاری، مانند اتحادیه اروپا، از اهمیت تشریفات مرزی میان کشورهای مختلف کاسته‌اند. نتیجتاً عنوان فرعی قواعد اینکوترمز ۲۰۱۰ رسماً این موضوع را تأیید می‌کند که قواعد مزبور هم برای قراردادهای فروش بین‌المللی و هم برای قراردادهای فروش داخلی، هر دو، در دسترس بوده و قابلیت اعمال دارند. از اینرو قواعد اینکوترمز ۲۰۱۰ در تعدادی از وضعیت‌ها که تعهد به انجام تشریفات صدور و یا ورود وجود دارد، تنها به عبارت «در صورت اقتضاء» تصریح می‌نماید.

دو تحول، اتفاق بازرگانی بین‌المللی را متقاعد ساخت که انجام حرکتی در این جهت به موقع است. نخست، تجار عموماً از قواعد اینکوترمز برای صرف قراردادهای فروش داخلی استفاده می‌کنند. دومین دلیل، ایجاد تمایل بیشتر در ایالات متحده آمریکا برای به‌کارگیری قواعد اینکوترمز در تجارت داخلی به جای شرایط حمل و تحویل در «قانون متحدالشکل تجاری» (UCC) سابق است.

### ۳-۴- توضیحات راهنما

قبل از قاعده اینکوترمز ۲۰۱۰، توضیحاتی به عنوان راهنما وجود دارد. در این توضیحات راهنما، اصول هر قاعده اینکوترمز، همچون زمان استفاده، انتقال خطر و نحوه تخصیص هزینه‌ها بین فروشنده و خریدار، تشریح می‌گردد. توضیحات راهنما بخشی از قواعد رسمی اینکوترمز ۲۰۱۰ به‌شمار نمی‌رود، بلکه هدف از آن کمک به کاربر است تا به‌طور دقیق و موثر در جهت انتخاب قاعده اینکوترمز مناسب برای معامله خاص خود هدایت شود.

یازده قاعده اینکوترمز ۲۰۱۰ در دو گروه متمایز به شرح زیر قرار می‌گیرند:

قواعد قابل استفاده برای هر شیوه یا انواع شیوه‌های حمل و نقل

- تحویل کالا در محل کار (ذکر نام محل مقرر برای تحویل)  
EXW

- تحویل کالا در محل مقرر به حمل‌کننده (ذکر نام محل مقرر برای تحویل)  
FCA

- پرداخت کرایه حمل کالا تا مقصد (ذکر نام محل مقرر در مقصد)  
CPT

- پرداخت کرایه حمل و بیمه کالا تا مقصد (ذکر نام محل مقرر در مقصد)  
CIP

- تحویل کالا در پایانه تعیین شده در مقصد (ذکر نام پایانه در بندر یا در محل مقرر در مقصد)  
DAT

- تحویل کالا در محل مقرر در مقصد (ذکر نام محل مقرر در مقصد)  
DAP

- تحویل کالا در محل مقرر در مقصد با ترخیص و پرداخت حقوق و عوارض گمرکی

(ذکر نام محل مقرر در مقصد)  
DDP

قواعد قابل استفاده برای حمل و نقل دریایی و حمل و نقل از طریق آبراه‌های داخلی

تحویل کالا در کنار کشتی (ذکر نام بندر مقرر برای بارگیری)  
FAS

تحویل کالا روی عرشه کشتی (ذکر نام بندر مقرر برای بارگیری)  
FOB

قیمت کالا روی عرشه کشتی (ذکر نام بندر مقرر برای بارگیری)  
CFR

قیمت کالا، بیمه و کرایه تا بندر مقصد (ذکر نام بندر مقصد)  
CIF

گروه نخست شامل هفت قاعده در اینکوترمز ۲۰۱۰ است که می‌توانند قطع نظر از شیوه حمل و نقل انتخابی و بدون توجه به استفاده از یک شیوه حمل و نقل یا تعدادی بیشتر، به کار گرفته شوند. قواعد EXW، FCA، CPT، DAT، DAP و DDP به این گروه تعلق دارد. از قواعد مزبور می‌توان حتی در مواردی که حمل و نقل دریایی اصلاً مورد استفاده قرار نمی‌گیرد، بهره گرفت. البته مهم است خاطر نشان شود که این قواعد را حتی

### ۳-۵- ارتباطات الکترونیکی

خریدار مایل خواهد بود که از پرداخت مضاعف برای خدمتی واحد اجتناب ورزد: یک بار به فروشنده به عنوان بخشی از کل قیمت فروش و یک بار به طور جداگانه به حمل کننده یا عامل پایانه. قواعد اینکوترمز ۲۰۱۰ در صدد است با تخصیص روشن چنین هزینه‌هایی به فروشنده و خریدار در مواد الف/۶ و یا ب/۶ قاعده اینکوترمز مربوط، از چنین اتفاقی جلوگیری کند.

در نسخ پیشین قواعد اینکوترمز، اسناد می‌توانستند جای خود را به پیام‌های مبتنی بر مبادله داده‌های الکترونیکی بدهند. به هر حال اینک مواد الف/۱ و یا ب/۱ قواعد اینکوترمز ۲۰۱۰ به وسایل ارتباطات الکترونیکی، مادامی که طرفین چنین توافق کنند یا عرف ایجاب نماید، همان اثری را عطا می‌کنند که ارتباطات کاغذی دارند. این گونه تدوین، تحول عملیات الکترونیکی در طول عمر اینکوترمز ۲۰۱۰ را تسهیل می‌نماید.

### ۳-۹- فروش‌های زنجیره‌وار

در فروش کالاهای اولیه، برخلاف فروش محصولات کارخانه‌ای، بار طی جریان ترانزیت غالباً برای دفعات متعدد «در بخش‌های پایین دستی زنجیره» فروخته می‌شود. هنگامی که این امر رخ می‌دهد، فروشنده‌ای که در میانه زنجیره وارد می‌شود، کالا را «حمل» نمی‌کند، چراکه قبلاً نخستین فروشنده در زنجیره مزبور کالا را حمل کرده است. بنابراین فروشنده‌ای که در میانه زنجیره وارد می‌شود، تعهداتش در قبال خریدار را نه با حمل کالا، بلکه با «تهیه» کالایی که قبلاً حمل شده است، به انجام می‌رساند. قواعد اینکوترمز ۲۰۱۰ به منظور روشن کردن این موضوع در بر گیرنده تعهد به «تهیه کالای حمل شده» به عنوان بدیلی برای تعهد به حمل کالا در قواعد اینکوترمز مربوط می‌باشد.

### ۳-۶- پوشش بیمه

قواعد اینکوترمز ۲۰۱۰ نخستین نسخه قواعد اینکوترمز پس از تجدیدنظر در شروط باربری مؤسسه (بیمه‌گران لندن) محسوب می‌شود و تغییرات ایجاد در این شروط را مد نظر قرار می‌دهد. قواعد اینکوترمز ۲۰۱۰ وظایفی را مورد ارائه اطلاعات در ارتباط با بیمه، در مواد الف/۳ و یا ب/۳ مقرر می‌دارد که به قراردادهای حمل و بیمه می‌پردازند، این مقررات از مواد عام‌تر وضع شده در مواد الف/۱۰ و یا ب/۱۰ قواعد اینکوترمز ۲۰۰۰، به مواد فوق‌الاشعار منتقل شده‌اند. عبارت پردازی مواد الف/۳ و یا ب/۳ راجع به بیمه نیز به منظور شفاف‌سازی تعهدات طرفین قرارداد در این خصوص، تغییر یافته است.

### ۴- تغییرات در قواعد اینکوترمز

گاهی اوقات طرفین مایلند تغییری در یک قاعده اینکوترمز به وجود آورند. قواعد اینکوترمز ۲۰۱۰ مانع چنین تغییری نیستند، اما در انجام این کار مخاطراتی وجود دارد. به منظور پرهیز از هرگونه اتفاقات عجیب ناخواسته، طرفین لازم است اثر مورد نظر از چنین تغییراتی را در بیشترین حد ممکن در قرارداد خود روشن سازند. بنابراین، چنانچه برای مثال نحوه تخصیص هزینه‌ها در قواعد اینکوترمز ۲۰۱۰ در قرارداد تغییر

### ۳-۷- گواهی‌های مرتبط با امنیت و اطلاعات لازم برای این منظور

امروزه نگرانی شدیدی درباره موضوع امنیت در نقل و انتقال کالا وجود دارد که مستلزم واریسی این موضوع است که کالا بنا به دلایلی غیر از ماهیت ذاتی آن، خطر جانی یا مالی به وجود نمی‌آورد. از اینرو قواعد اینکوترمز ۲۰۱۰ تعهداتی را به خریدار و فروشنده در اخذ یا کمک به اخذ گواهی‌های مرتبط با امنیت، مانند زنجیره‌ای از اطلاعات مربوط به کالاهای توقیفی، در مواد الف/۲ و یا ب/۲ و مواد الف/۱۰ و یا ب/۱۰ در قواعد مختلف اینکوترمز، اختصاص می‌دهد.

### ۳-۸- هزینه‌های جابجایی در پایانه

طبق قواعد اینکوترمز DAP, DAT, CTF, CFR, CIP, CPT و DDP، فروشنده باید ترتیبات حمل کالا به مقصد توافق شده را فراهم آورد. در حالی که فروشنده کرایه را می‌پردازد، ولی در واقع کرایه توسط خریدار پرداخت می‌شود، زیرا فروشنده مبلغ کرایه را به طور معمول در کل قیمت فروش منظور می‌کند. هزینه حمل و نقل گاهی اوقات هزینه‌های جابجایی و انتقال کالا در محوطه بندر یا تجهیزات پایانه کانتینری را شامل می‌شود و حمل کننده یا عامل پایانه ممکن است این هزینه‌ها را از خریدار که کالا را دریافت می‌دارد، مطالبه کند. در چنین اوضاع و احوالی



یابد، طرفین همچنین باید این موضوع را به وضوح بیان کنند که آیا قصدشان از این اقدام، تغییر نقطه انتقال مسؤولیت خطرهای متوجه کالا از فروشنده به خریدار می باشد یا خیر.

## ۵- توضیح اصطلاحات مورد استفاده در قواعد اینکوترمز ۲۰۱۰

همانند قواعد اینکوترمز ۲۰۰۰، در اینجا نیز تعهدات فروشنده و خریدار در مقابل هم آورده می شوند، به نحوی که تعهدات فروشنده در ستون الف و تعهدات خریدار در ستون ب منعکس است. تعهدات مزبور می تواند شخصاً توسط فروشنده یا خریدار و یا گاهی اوقات، با رعایت شرایط مقرر در قرارداد یا قانون حاکم، از طریق واسطه‌هایی چون حمل کننده (متصدی حمل و نقل) کارگزاران حمل و نقل یا سایر اشخاصی که فروشنده و یا خریدار برای هدف خاصی مشخص کرده‌اند، به انجام رسد. قصد این است که متن قواعد اینکوترمز ۲۰۱۰ مستغنی از توضیح اضافی باشد. بهر حال، به منظور کمک به کاربران، مطالب زیر راهنمایی‌هایی را در مورد مفهوم اصطلاحات انتخابی به کار رفته در سراسر سند حاضر به دست می دهد.

**حمل کننده:** از لحاظ قواعد اینکوترمز ۲۰۱۰ طرفی است که قرارداد حمل با وی منعقد می گردد.

**تشریفات گمرکی:** الزاماتی هستند که به منظور رعایت هرگونه مقررات گمرکی قابل اعمال باید برآورده شوند و ممکن است شامل تعهدات اسنادی، امنیتی، اطلاع‌رسانی یا بازرسی فیزیکی کالا گردد.

**تحویل:** این مفهوم در حقوق و رویه تجارت معانی چندگانه‌ای دارد، لکن در قواعد اینکوترمز ۲۰۱۰ برای مشخص کردن این امر به کار می رود که مسؤولیت خطر از میان رفتن یا آسیب دیدن کالا در کجا از فروشنده به خریدار انتقال می یابد. **سند تحویل دادن (کالا):** این عبارت اکنون به صورت عنوان

ماده الف/۸ به کار می رود و به مفهوم سندی است که برای اثبات انجام گرفتن تحویل کالا مورد استفاده قرار می گیرد. در مورد بسیاری از قواعد اینکوترمز ۲۰۱۰، سند تحویل دادن کالا در واقع سند حمل و نقل یا مدرک الکترونیکی مشابه آن است. در مورد EXW، FCA، FAS و FOB، سند تحویل کالا می تواند تنها یک رسید باشد. سند تحویل کالا همچنین ممکن است کارکردهای دیگری نیز داشته باشد؛ برای مثال این سند به عنوان بخشی از سازوکار پرداخت عمل نماید.

**مدرک یا عملیات الکترونیکی:** مجموعه‌ای از اطلاعات است که از یک یا چند پیام الکترونیکی تشکیل می شود و در صورت اقتضاء از لحاظ کارکرد معادل سند کاغذی مشابه است.

**بسته بندی:** این واژه برای مقاصد مختلفی به کار می رود:  
۱- بسته بندی کالا برای رعایت هرگونه الزامات به موجب قرارداد فروش.

۲- بسته بندی کالا به گونه‌ای که مناسب حمل و نقل باشد.  
۳- چیدن کالاهای بسته بندی شده در داخل کانتینر یا وسایل حمل و نقل دیگر.

در قواعد اینکوترمز ۲۰۱۰، بسته بندی به معنای اول و دوم اشاره شده در بالا به کار رفته است. قواعد اینکوترمز ۲۰۱۰ به تعهدات طرفین در مورد چیدن بسته‌ها در داخل کانتینر نمی پردازند و لذا چنانچه مناسب باشد، طرفین باید این موضوع را در قرارداد فروش خود مشخص کنند.

## منبع:

- «اینکوترمز ۲۰۱۰؛ قواعد اتاق بازرگانی بین‌المللی برای استفاده از اصطلاحات تجاری داخلی و بین‌المللی»، اتاق بازرگانی بین‌المللی، مترجم: مسعود طارم سری، ناشر: موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی، ۱۳۹۰



**ماهنامه فن آوری  
سیمان**

مرکز معرفی، تهیه و توزیع کتب تخصصی  
حوزه صنعت سیمان

لطفاً برای کسب اطلاعات بیشتر با دفتر نشریه  
تماس حاصل فرمایید: ۲۲۸۸۳۳۰۶ - ۲۲۸۹۲۴۵۲